

THESES PHYSICÆ

DE

PRINCIPIIS
RERVM NATVRALIVM,

Quas

FAVENTE DEO OPT. MAX.

SVB PRÆSIDIO

Clarissimi doctissimique viri,

D. GILBERTI IACCHÆI, in illustri Lugdun.
Batavâ Academiâ Logices Pro-
fessoris dignissimi,

Exercitiÿ gratia examinandas proponit

THOMAS IOANNIS F. *Hornauus.*

ad diem. 13. Ianuarij.

Horis locoque solitis.

LVGDVNI BATAVORVM,

Ex *Officina Thomæ Basson, 1607.*

236 A 5⁶²

Pietate & eruditione Clariss: viris

D. IOANNI ROGGIO mysteriorum Dei in Ecclesiâ
Hornanâ dispensatori fidelissimo,

D. THEODORO VELIO Medicinæ Doctori
inlytę civitatis Hornanę peritissimo,

D. IOSIÆ VVIBOTIO Eiusdem civitatis
Scholę Rectori vigilantissimo.

Dominis suis & fautoribus meritissimis,

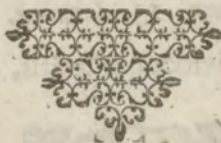
Hoc exercitium Phylosophicum

In debitum observantia signum

D. D. D.

Consecratq;

THOMAS IOANNIS F. Respondens.

THESES PHYSICÆ,
DE
PRIMIS RERVM
Naturalium principijs.

THESIS I.

DE Principijs rerum naturalium cum varie admodum senserint philosophi, quorum ut non est admodum operæ pretium, ita neque propositum singulas siggillatim sententias adducere, aut errores impugnare: Aristotelis tantum sententiam, utpote qui cæteris certiora, magisque consentanea reliquit, insequentes, supposita quæstione, *ut est*, tria tantum rerum naturalium principia, nec plura nec pauciora ponimus.

II.

Definiuntur autem principia hæc teste Arist. I. Phys. text: 42. quæ nec ex sese, nec ex alijs, sed ex illis omnia alia videlicet principiata fiunt. In qua definitione tres conditiones observandæ sunt: Prima est, ut principia non sint ex sese, quia principia, forma videlicet & privatio sunt prima contraria, contraria autem in abstracto non sunt ex contrarijs. Secunda, ut non sint ex alijs, nam si essent ex alijs, jam non essent prima. Tertia conditio est, ut ex illis sint omnia principiata, nam cum principiata non habeant esse a se, unde quæso, nisi a suis principijs illud esse habeant.

III.

Ex his animadvertendum duo esse principia compositionis, ex quibus ipsa res tanquam partibus essentialibus componitur.

materiam & formam, quæ vocantur etiam principia in factio
esse: & unum transmutationis, quod videlicet ad rei naturalis
productionem requiritur, tanquam terminus a quo. Atque
hæc de principijs in genere, reliquum est, ut de singulis seorsim
tractemus, exordientes a materia prima.

IV.

In materia duo considerata habemus: An sit, & quid sit:
Prioris quæstionis veritatem evincunt hæ rationes. I. Si ad pro-
ductiones rerum non esset opus subiecto al quo, tum omnis
generatio esset creatio. II. quia omnis transmutatio per se fit ex
opposito in oppositum, sive illud oppositum sit privatio, sive
contrarium: at utrumque horum requirit necessario commu-
ne subiectum in quo insit, non enim unum contrarium acci-
pit & fovet alterum, sed potius expellere conatur

V.

Quid sit autem materia breviter enodabimus, sed ne vocis
ambignitate laboremus, de triplici eius acceptione aliquid præ-
monebimus: Est enim materia una alterationis tantum, ex qua
mutata nec permanente res efficitur; sic alimenta viventis, &
ligna ignis materiam dicimus. Altera, compositionis tantum,
ex qua manente nec alterata res fit, quomodo litteræ sunt ma-
teria syllabarum, & lapides domus. Tertia, utriusque, ex qua ni-
mirum partim manente & partim non manente res fit, sic af-
fecta sunt miscibilia ad mixtum: quarum omnium materialium
varietas non est huius loci.

VI.

Quarto modo eoque nobis maxime accommodato, defini-
tur materia, id, ex quo quippiam fit, non per accidens sed per
se, tanquam e subiecto primo. Dicitur ex quo, ut distinguatur
a cau-

a causis reliquis, nam ex efficiente, fine, & forma proprie nihil fit. Dicitur non per accidens, ad excludendam privationem. Additur tanquã e subiecto, ut excludantur formæ substantiales, quæ quidem rerum naturalium non sunt subiecta, cum subiectum generationi substernatur, forma autem per generationem introducatur.

VII.

Sed cum materia sit quædam substantia simplex, expers cuiusque formæ, tamen in potentia ad omnes formas, suboritur quæstio, an potentia sit accidens aliquod materiæ superadditum, ut quidam volunt, an vero ipsa materiæ essentia: Nos posteriori sententiæ utpote veritati maxime consentaneæ, subscribimus: Si enim materia per posse non substantiaretur, tum res naturales non essent entia per se; ens enim per se constat ex actu & potentia eiusdem prædicamenti.

VIII.

Tametsi autem secundum formas tam substantiales, quam accidentales, plurimum ipsa varietur accidentaliter, in se tamẽ essentiali mutatione & intrinseca, manet prorsus invariata; neque generationi aut corruptioni est obnoxia: cum enim prima sit ingenerabilis erit, & cum ultima incorruptibilis: omnis enim generatio præsupponit subiectum prius ex quo; corruptio vero subiectum ulterius in quod.

IX.

Ex his iam non erit difficile iudicare, quod apud omnes philosophos controversum est, materiam primam sua vi existere, nec existentiam per quam est in rebus, capere a formis quas recipit: Vnaquæque enim res accipit existentiam per productionem suam, quare quæ habent diversam productionem, habent diver-

diversam existentiam; materia autem habet diversam productionem a formis, nam hæ per generationem producuntur ab agente naturali, illa vero per creationem immediate procedit a Deo: Et formæ sunt corruptibiles, materia vero incorruptibilis: Ergo materia habet diversam existentiam a formis, nec potest eam ab illis accipere.

X.

Sed cum materia habile subiectum esse non possit sine quantitate; quia formæ præsupponunt illam extensam, statuendum est quod materiam non formas sequi; quam Averroes interminatam vocat, non quod actu nullum terminum habeat, sed quia si ex se spectetur non sit terminata, quod accidit ei a formis ingredientibus in materiam. Atque hæc de materia, sequitur ut de forma altero generationis principio agamus.

XI.

Porro inesse rebus naturalibus non solum materiam, sed etiam formam, licet pluribus in locis Philosophus astruxerit; idem tamen hæ rationes probatum faciunt. I. quia res naturales sunt substantiæ compositæ, oportet igitur præter materiam esse aliam partem componentem. II. quia si nulla est forma substantialis, nulla item est generatio; etenim nec generatur materia, nec productio accidentium est generatio, sed alteratio. III. quia si non esset forma substantialis, cum materia sit una & communis omnium rerum, omnes res eadem essent secundum substantiam & quantitatem; nec different aut genere aut specie: quod quam sit absurdum quis non videt.

XII.

XII.

Definitur autem forma, actus simplex, substantialis, unum per se cum materia constituens. Dicitur actus, ad excludendā materiam quæ est pura potentia. Simplex, ad rejicienda concreta. Substantialis, ad removendas formas accidentales. Ad-
ditur vtrum per se cum materia constituens, ad removendas formas substantiales assistentes, qualis est motor respectu mobilis, angelus respectu cæli.

XIII.

Quatuor ferè formis materialibus, de quibus nobis in præsentiarum est sermo, a philosophis attribuuntur. I. quod sint generabiles, si enim non essent generabiles, ergo vel essent ex nihilo productæ per creationem; at sic non essent materiales, de quibus nunc agimus, cum nec per motum physicum, nec ab agente Physico, nec ex subiecto physico producerentur: vel omnes ab æterno essent in materia, sed hoc modo nulla esset generatio, & ruerent hæcenus dicta. II. quod sint corruptibiles: hoc patet; quia sunt in materia quæ habet potentiam contradictionis ad esse & non esse. III. quod non sint divisibiles nisi per accidens: nam divisibilitas & extensio sunt propria quantitatis affectiones, sed forma non est quanta nisi per accidens, Ergo etiam non est divisibilis nisi per accidens. IV. quod sint perfectio, cum omnia informant & sint finis generationis.

XIV.

Porro licet natura posterior, dignitate tamen forma prior est materia, quia magis ens: Relata vero ad compositum, dignitate posterior est eo, quia eius respectu est incompletum quidam: at natura prior, quia causa prior est effectui, simplex compositio, pars toto.

XV.

Atque hactenus de principijs constitutivis: sequitur mutationis principium, quod & accidentale vocatur, nimirum privatio; quæ est absentia seu carentia formæ in subiecto cum aptitudine materiæ ad eam recipiendam; per hanc siquidem materia priorem formam abijcit, & aliam sibi convenientiorem assumit & induit.

Causa privationis recte constituitur materiæ appetitus, qui mutatione delectatur, nam ex eo, quod non completur appetitus materiæ per unam formam, fit ut desideret esse sub alia, si-ve ob insufficientiam formæ, ut cum ex embryone fit homo; si-ve ob materiæ naturam, quæ habet potentiam contradictionis ad esse & non esse.

COROLLARIA PHYSICA.

- I. *Materia celi est diversa a materia sublunarium.*
- II. *Celum est compositum ex materia & forma informante.*
- III. *Anima rationalis est vera hominis forma informans.*

FINIS.

